

Projekt „Universita pro pacienty“

„Univerzita pro pacienty“ („University for Patients“) je dlouhodobá iniciativa Národní patientské organizace a jejích členů, jejímž cílem je poskytovat školení a podporu pacientům s chronickým onemocněním a jejich rodinám a přátelům.

Projekt vychází ze zkušeností a dobré praxe zemí jako například Španělsko, kde je tento systém již úspěšně vybudován a funguje.

Situační analýza

- V Bulharsku, stejně tak jako v celosvětovém měřítku, roste počet onemocnění a trpí jimi stále více a více lidí.
- Stále více nemocí se mění v chronické a přestávají tak patřit do skupiny tzv. letálních onemocnění. Znamená to tedy, že v průběhu pacientova života jsou tyto choroby kontrolovány a zvládány neustálým podáváním léků.
- Řada pacientů však předepsanou léčbu nerespektuje, v důsledku čehož se spousta předepsaných a zakoupených léků nezkonsumuje a miliony leva tak ročně skončí „v koši“.
- Kromě finančního aspektu a neschopnosti respektovat léčbu je tu i čistě lékařský aspekt – neléčené nemoci se zhoršují a mohou tak mít až smrtelné následky.
- Všechny výše uvedené argumenty poukazují na potřebu zdraví jedinců neustále monitorovat, a to bez ohledu na to, zda jsou momentálně zdraví, nebo nemocní.
- V Bulharsku řada pacientů předepsanou léčbu z různých důvodů (finanční situace, neschopnost vzpomenout si na nutnost užít lék, administrativní komplikace) nezahájí, anebo ji zahájí, ale buď ji přeruší, nebo se od ní nějakým způsobem odchýlí.
- Lidé nemají povědomí o tom, jak mohou své nemoci kontrolovat, nebo jak jim mohou předcházet.
- Při propuštění z nemocnice nedostává pacient s chronickým onemocněním lékařskou zprávu, která by mohla pomoci doktorovi, jenž následně bude sledovat pacientův stav.
- V Bulharsku v současnosti neexistuje žádná etablovaná instituce nebo přidružená organizace, která by pacientům s chronickým onemocněním pomáhala se po propuštění z nemocnice rychle a účinně zotavit. Existuje zde studijní skupina, která se snaží pacientům umožnit vedení plnohodnotného života a zároveň kontrolovat zdravotní stav pacientů.

Závěry:

Pacienti trpící chronickým onemocněním musí mít svůj zdravotní stav pod neustálou kontrolou, musí důsledně respektovat předepsanou léčbu, brát si předepsané léky, hlídat rizikové faktory, sledovat nejnovější vývoj v oblasti související s jejich chorobou, být schopni dožadovat se svých práv pacienta atd.

Je proto nezbytné různé strany zainteresované v tomto procesu (lékaři, zdravotní sestry, pacienti) propojit a společnými silami vytvořit efektivní model, díky němuž by bylo možné pacientům s chronickým onemocněním poskytovat školení a podporu.

Mají-li být omezeny potenciální negativní dopady různých chronických onemocnění a zmírněn jejich rozvoj, je nutné vyvinout systémový způsob jejich monitorování a kontroly. U chronicky nemocných pacientů je zásadní zajistit kontinuitu léčby. A ta může být zajištěna pouze v případě, kdy jsou dostupné přesné informace o tom, jak je pacient momentálně léčen a doporučení, jak by měl být léčen v budoucnosti.

Model Univerzity pro pacienty může být aplikován na všechny druhy onemocnění a léčby.

Cíle kampaně:

Vyvinout efektivní model, díky kterému by pacienti s chronickými onemocněními lépe dodržovali předepsanou léčbu, a tím by se snížilo riziko dalšího rozvoje nemoci a případného výskytu smrtelných následků.

Zapojit všechny strany do procesu vzdělávání pacientů a poskytování podpory při minimalizování negativních dopadů onemocnění.

Ukázat pacientům s chronickým onemocněním, jak mohou žít plnohodnotný život a jak mohou kontrolovat rizika zhoršení zdravotního stavu a předcházet jim.

Vysvětlit pacientům, že v rámci náležité a účinné léčby a kontroly onemocnění je důležité léčbu předepsanou odborníkem přesně dodržovat.

Cílové skupiny:

- Pacienti s chronickým onemocněním
- Příbuzní a přátelé pacientů s chronickým onemocněním
- Nemocnice, v nichž je i pohotovostní služba
- Kvalifikovaný zdravotnický personál – specialisté, obvodní lékaři, zdravotní sestry.

Popis projektu:

Národní patientská organizace má v plánu zrealizovat dlouhodobý projekt, zaměřený na poskytování školení a podpory pacientům s chronickým onemocněním. Tento projekt prostřednictvím vzdělávacích seminářů, pravidelných měsíčních kontrolních hovorů z call centra a bezplatných konzultací se specialisty (v návaznosti na druh onemocnění) umožňuje kontrolovat léčbu a pomoci pacientům s jejím dodržováním.

Ústřední myšlenkou tohoto systému je u pacientů, kteří byli hospitalizováni a jimž bylo

diagnostikováno chronické onemocnění, zajistit kontinuitu léčby, a to prostřednictvím konkrétních, jasně definovaných kroků zahájených v okamžiku, kdy je pacient propuštěn z nemocnice. Program bude probíhat na několika různých klinikách, které se zaměřují na různé druhy onemocnění, a které jsou zároveň partnery Národní patientské organizace, nebo byly případně doporučeny některými z bulharských specializovaných lékařských asociací.

Za účelem realizace projektu budou vyškoleny týmy z každé zúčastněné nemocnice. Každý z těchto týmů musí zahrnovat specialistu na dané onemocnění, zdravotní sestru a pacienta, který danou chorobou trpí. Tyto týmy se naučí, jak danou problematiku srozumitelným způsobem vysvětlit, jak ostatním pacientům co nejvíce pomoci atd.

Je možné oslovit i obvodní lékaře, nabídnout jim odborné školení, jak kontrolovat konkrétní chorobu, a zajistit tím jejich zapojení do kampaně.

Fáze projektu

- **Příprava:**

- Materiály k tomuto programu musí být navrženy a vybrány tak, aby byly pro pacienty srozumitelné a aby obsahovaly úplný přehled informací o dané chorobě, o metodách léčby a o způsobech jak minimalizovat rizika.
- Program Univerzita pro pacienty má svojí vlastní internetovou stránku pokrývající všechny oblasti a choroby, které jsou součástí programu.
- Školící týmy, které organizují školení a komunikují s pacienty, musí být před zahájením programu poučeni o tom, jak s lidmi správně mluvit, jak informace správně prezentovat a co vlastně říkat.
- Před spuštěním projektu byla uspořádána tisková konference, na níž byla veřejnosti představena samotná iniciativa, její části a zúčastněné strany.

- **Implementace:**

- První setkání s pacientem – poskytnutí informací o programu: Během prohlídky (při propouštění pacienta z nemocnice), poté, co se pacient seznámí se svou diagnózou, ho lékař odkáže na program a workshopy, které jsou jeho součástí. Během tohoto rozhovoru lékař iniciativu stručně představí, poskytne informace o trvání následných aktivit a popíše, jaké výhody Univerzita pro pacienty pacientovi přinese.
- Aby mohl pacient navštívit workshop a do programu se zapojit, dostane od lékaře speciální poukaz s údaji, který později odevzdá koordinátorovi workshopu. Údaje uvedené na poukazu, který pacient obdrží od lékaře:
 - Jméno pacienta;
 - Druh onemocnění;
 - Jméno a razítko lékaře.

- Lékař také pacientovi předá speciální formulář obsahující anamnézu pacienta a přesný popis léčby, kterou by měl budoucí lékař nasadit. Účelem tohoto formuláře je zajistit kontinuitu léčby a zlepšit koordinaci mezi jednotlivými lékaři.

- **Školení**

- Bezprostředně po propuštění z nemocnice nebo v následujících dnech pacient v předem domluvený čas a den navštíví školení, které se koná v prostorách speciálně uzpůsobených k tomuto účelu.
- Během tohoto školení pacient obdrží následující informace: co se mu stalo
 - jak s tímto problémem žít;
 - podrobnosti týkající se léčby;
 - věci, které musí během léčby dodržovat a další důležité informace.

Cílem školení je přesvědčit pacienta o tom, že je důležité předepsanou léčbu respektovat a žádným způsobem se od ní neodchylovat nebo ji nepřerušovat. Pacient obdrží potvrzení, že byl zařazen do programu pro kontrolu a monitorování jeho léčby. Je zásadní, aby pacient poskytl svolení k přístupu k jeho osobním informacím, jelikož ty je potřeba využít pro monitorování.

Všichni účastníci workshopu obdrží speciální informační balíček pro pacienty. Tento balíček obsahuje:

- Informace o onemocnění (v elektronické nebo tištěné podobě);
- Publikace o prevenci;
- Formulář informovaného souhlasu obsahující údaje, které pacient doplní;
- Údaje o lékaři-specialistovi a o programu.

Kontrola stavu po 6 měsících- (u některých chorob je stav kontrolován každý měsíc) může být provedena prostřednictvím telefonu. Primární jednotkou tohoto systému je specializované operační call centrum provozované profesionálními zdravotníky, kteří každý měsíc provádějí kontrolní telefonáty. Cílem je sledovat, zda pacienti respektují předepsanou léčbu, zda s tím mají nějaké problémy, zda došlo ke zlepšení atd. Jakékoliv změny, které mohou mít vliv na zlepšení zdravotního stavu pacienta, jsou takto identifikovány a nahlášeny.

Bezplatná konzultace s lékařem na konci prvního a šestého měsíce.

Partneři, kteří jsou do projektu zapojeni:

- Nemocnice, v nichž je pohotovostní služba;
- Kvalifikovaný zdravotnický personál;
- Asociace profesionálních zdravotníků;
- Různé patientské organizace zabývající se konkrétními chorobami.